

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 19318/2024 din data de 20.12.2024

3/

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

Bp. 590, 24 xu 2024

590/2024

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 4850 din 18.11.2024 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, *Propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare (b590/11.11.2024)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 18 decembrie 2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

În continuare, analizându-se propunerea legislativă înaintată, **în ceea ce privește introducerea în Codul penal a infracțiunii de calomnie și de reglementare a probei verității**, Comisia a reținut că în art. 206 din Codul penal din 1969 era incriminată infracțiunea de calomnie, iar art. 207 din Codul penal din 1969 reglementa proba verității.

Prin art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (publicată în Monitorul Oficial nr. 601 din 12 iulie 2006) au fost abrogate dispozițiile art. 205, art. 206 și art. 207 din Codul penal din 1969.

Prin Decizia nr. 62/2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (publicată în Monitorul Oficial nr. 104 din 12 februarie 2007) Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi, partea referitoare la abrogarea art. 205, 206 și 207 din Codul penal, sunt neconstituționale.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

În considerentele deciziei, s-a arătat, printre altele, următoarele:

Având în vedere importanța deosebită a valorilor ocrotite prin dispozițiile art. 205, 206 și 207 din Codul penal, Curtea Constituțională constată că abrogarea acestor texte de lege și dezincriminarea, pe această cale, a infracțiunilor de insultă și calomnie contravin prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituția României.

În același sens, Curtea reține că, așa cum corect se arată în motivarea excepției ridicate în dosarul Tribunalului Sibiu - Secția penală, prin abrogarea dispozițiilor legale menționate s-a creat un inadmisibil vid de reglementare, contrar dispoziției constituționale care garantează demnitatea omului ca valoare supremă. În absența ocrotirii juridice prevăzute de art. 205, 206 și 207 din Codul penal, demnitatea, onoarea și reputația persoanelor nu mai beneficiază de nicio altă formă de ocrotire juridică reală și adecvată.

(...)

Curtea nu-și poate însuși nici opinia comunicată de Judecătoria Timișoara în sensul că abrogarea art. 205, 206 și 207 din Codul penal reprezintă o opțiune a legiuitorului în cadrul măsurilor de politică penală și că, în consecință, excepția este neîntemeiată. Potrivit art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, respectarea Constituției este obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu-și poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale, decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. De exemplu, Parlamentul nu ar putea defini și stabili ca infracțiuni, fără ca prin aceasta să încalce Constituția, fapte în conținutul cărora ar intra elemente de discriminare dintre cele prevăzute de art. 4 alin. (2) din Legea fundamentală. Tot astfel, Parlamentul nu poate proceda la eliminarea protecției juridice penale a valorilor cu statut constituțional, cum sunt dreptul la viață, libertatea individuală, dreptul de proprietate sau, ca în cazul analizat, demnitatea omului. Libertatea de reglementare pe care o are Parlamentul în aceste cazuri se exercită prin reglementarea condițiilor de tragere la răspundere penală pentru faptele antisociale care aduc atingere valorilor prevăzute și garantate de Constituție.

(...)

Prin Decizia nr. 8 din 18 octombrie 2010 cu privire la consecințele Deciziei Curții Constituționale nr. 62 din 18 ianuarie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi asupra activității dispozițiilor art. 205, 206 și 207 din Codul penal, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite a decis că *normele de incriminare a insultei și calomniei cuprinse în art. 205 și 206 din Codul penal, precum și prevederile art. 207 din Codul penal privind proba verității, abrogate prin dispozițiile art. I pct. 56 din Legea*

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

nr. 278/2006, dispoziții declarate neconstituționale prin Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007 a Curții Constituționale, nu sunt în vigoare.

Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut, printre altele, următoarele:

Or, din moment ce, după abrogarea dispozițiilor art. 205, 206 și 207 din Codul penal, prin art. 1 pct. 56 din Legea nr. 278/2006, faptele de insultă și de calomnie nu au mai fost reîncrimate, este evident că, în ansamblul lor, persoanele cărora li se adresează legea nu au posibilitatea să cunoască reîntrirea acelor fapte în sfera ilicitului penal, pentru a-și adapta în mod corespunzător conduita, spre a nu intra sub incidența răspunderii penale.

Este semnificativ că prin însăși dispozițiile preliminare ale actualului Cod penal, reglementându-se principiul legalității incriminării, s-a înscris la art. 2 că "legea prevede care fapte constituie infracțiuni, pedepsele ce se aplică infracțiunilor și măsurile ce se pot lua în cazul săvârșirii acestor fapte".

De aceea, câtă vreme faptele de insultă și de calomnie, dezincriminate prin art. 1 pct. 56 din Legea nr. 278/2006, nu au mai fost reîncrimate de puterea legiuitoare, singura abilitată într-un stat de drept să o facă, nu se poate considera că faptele respective ar constitui infracțiuni și că textele de lege abrogate în care erau incriminate ar fi reintrat în vigoare.

Prin urmare, neexercitarea de către Parlament a prerogativei de a reexamina textul de lege, considerat neconstituțional, nu poate conduce univoc la soluția de suplinire a acestei puteri esențiale în cadrul statului de drept și la emiterea în numele ei, de către o altă autoritate, a unei dispoziții de abrogare, un asemenea procedeu fiind inadmisibil și în raport cu prevederea înscrisă în art. 64 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, prin care s-a stabilit, cu valoare de neînlăturat pentru tehnica legislativă, că "nu este admis ca prin abrogarea unui act de abrogare anterior să se repună în vigoare actul normativ inițial".

Prin Decizia nr. 206/2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 414⁵ alin. (4) din Codul de procedură penală (publicată în Monitorul Oficial nr. 350 din 13 iunie 2013), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că "dezlegarea dată problemelor de drept judecate" prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile Unite nr. 8 din 18 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 14 iunie 2011, este neconstituțională, contravenind prevederilor art. 1 alin. (3), (4) și (5), ale art. 126 alin. (3), ale art. 142 alin. (1) și ale art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție și Deciziei Curții Constituționale nr. 62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007.

Curtea a constatat, printre altele, că (...) Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea recursurilor în interesul legii, a revenit asupra jurisprudenței sale în privința efectelor deciziilor Curții Constituționale de constatare a neconstituționalității normelor abrogatoare.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

În ceea ce privește efectele deciziei, Curții Constituționale a arătat că aceasta *determină - de la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I - restabilirea, pentru viitor, a efectului general obligatoriu al Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2007 și a aplicării normelor de incriminare a insultei și calomniei cuprinse în art. 205 și 206 din Codul penal, precum și a dispozițiilor art. 207 din Codul penal privind proba verității, cu respectarea prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție.*

Doctrina și practica judiciară au arătat că deciziile mai sus enunțate imprimă dispozițiilor legale criticate o accentuată lipsă de previzibilitate, însă dezbaterile au luat sfârșit odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal (01.02.2014), întrucât Legea nr. 286/2009 privind Codul penal nu a mai incriminat infracțiunea de calomnie, vechiul Cod penal fiind abrogat în mod expres prin art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi.

Revenind la propunerea supusă analizei, Comisia a reținut că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, politica penală a statului este resortul legiuitorului, care poate decide cu privire la incriminarea unor fapte ca infracțiuni, ținând însă cont de principiile constituționale.

Relevantă în acest sens este Decizia Curții Constituționale nr. 561 din 15 septembrie 2021 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I din Legea pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în Monitorul Oficial nr. 1076 din 10.11.2021) – parag. 24:

Plecând de la premisa că Parlamentul este liber să decidă cu privire la politica penală a statului, în virtutea prevederilor art.61 alin. (1) din Constituție, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării, Curtea reține că legiuitorul se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale, acesta dispunând de o marjă de apreciere destul de întinsă. Însă, cu toate că Parlamentul se bucură de o competență exclusivă în reglementarea măsurilor ce țin de politica penală a statului, această competență nu este absolută în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate asupra măsurilor adoptate. Astfel, Curtea constată că incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale. În acest sens, legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, Curtea putând cenzura opțiunea legiuitorului numai dacă aceasta contravine principiilor și exigențelor constituționale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 824 din 3 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 122 din 17 februarie 2016, Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017). De asemenea, potrivit art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, respectarea Constituției este

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu își poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție (Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014).

Necesitatea respectării principiilor legii fundamentale în adoptarea politicii penale a determinat instanța de control constituțional să constate, prin Decizia nr. 62/2007 mai sus menționată, că abrogarea infracțiunii de calomnie contravine, printre altele, prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituția României, care garantează demnitatea omului ca valoare supremă.

Trebuie avut în vedere că jurisprudența instanței de contencios constituțional este în continuă evoluție, sens în care s-a indicat prima decizie a Curții care vizează aplicarea principiului *ultima ratio* în materia incriminării unor fapte ca infracțiuni, pronunțată în anul 2016, principiile care se degajă din aceasta fiind constant reluate în deciziile instanței constituționale.

Curtea reține că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „ultima ratio”. Referitor la principiul ultima ratio în materie penală, Curtea observă că acesta provine din limba latină, sintagma „ultima” provine din latinul „ultimus” însemnând „ultimul”, iar „ratio” în limba latină are semnificația de „procedeu”, „metodă”, „plan”. Astfel, ultima ratio are semnificația comună de procedeu sau metodă ultimă sau finală folosită pentru a atinge scopul urmărit. Curtea apreciază că, în materie penală, acest principiu nu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală trebuie privită ca ultimă măsură aplicată din perspectivă cronologică, ci trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ, etc. fiind improprii în realizarea acestui deziderat. (Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr. 517 din 08.07.2016 – parag. 68).

Totodată, în considerentele aceleiași decizii sunt prezentate elemente extrem de relevante reținute de Curte din analiza unui document al Comisiei Europene:

Curtea observă că, în Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor către o politică a Uniunii Europene în materie penală: asigurarea punerii în aplicare eficace a politicilor Uniunii Europene prin intermediul dreptului penal, COM/2011/0573, la pct.2.2.1 — Necesitate și proporționalitate — dreptul penal ca măsură de ultimă instanță (ultima ratio) — se precizează că „anchetele și sancțiunile penale pot avea un impact semnificativ asupra drepturilor cetățenilor și au un efect stigmatizant. Prin

urmare, dreptul penal trebuie să rămână întotdeauna o măsură la care se recurge în ultimă instanță. Prin urmare, legiuitorul trebuie să analizeze dacă alte măsuri decât cele de drept penal, de exemplu regimuri de sancțiuni de natură administrativă sau civilă, nu ar putea asigura în mod suficient aplicarea politicii și dacă dreptul penal ar putea aborda problemele mai eficace (parag. 73).

Nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere că în anul 2016 a mai existat o inițiativă legislativă prin care se propunea reînfrățirea infracțiunilor de insultă și calomnie și prin care se reglementa proba verității (Pl-x nr. 85/2016), care a fost respinsă de către Camera Deputaților la data de 09.03.2021.

În ceea ce privește fondul reglementării propuse la art. 227¹, comisia de specialitate a reținut că aceasta preia textul art. 206 din Codul penal din 1969, fără a ține cont de concepția noului legiuitor cu privire la retragerea plângerii prelabile și împăcarea părților.

Astfel, noua codificare a restrâns sfera aplicării instituției împăcării numai la infracțiunile la care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, în cazurile în care aceasta este expres prevăzută de lege [art. 159 alin. (1) din Codul penal]. Mai mult, Codul penal a reglementat instituția *împăcării* (nu a *împăcării părților*), întrucât victima infracțiunii are calitatea de persoană vătămată, neputându-se constitui parte vătămată precum în vechea reglementare.

În plus, pedeapsa propusă la art. 227¹ (amenda de la 1.500 la 15.000 de lei) nu are în vedere introducerea în noul Cod penal a sistemului zilelor-amendă pentru calcularea cuantumului amenzii (art. 61 din Codul penal). Astfel, era suficientă mențiunea (...) *se pedepsește cu amendă*, limitele speciale ale zilelor-amendă fiind cele indicate în Codul penal la art. 61 alin. (4) lit. a).

În consecință, deși politica penală a statului este de resortul autorității legislative, Comisia a apreciat că propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma propusă.

În ceea ce privește reglementarea infracțiunii *Defăimarea țării sau a națiunii și a infracțiunii Defăimarea țării în relațiile internaționale*, în primul rând, Comisia a constatat că se propune introducerea art. 412¹ și art. 412² în Titlu X al Codului penal, care reglementează *Infracțiunile contra securității naționale*, valoarea socială ocrotită de infracțiunile reglementate în cadrul acestui titlu fiind securitatea națională a României.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, *prin securitatea națională a României se înțelege starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept, precum și a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor și normelor democratice statornicite prin Constituție.*

Art. 3 din lege definește o serie de acțiuni care constituie amenințări la adresa securității naționale a României.

Curtea Constituțională a arătat că *noțiunea de „securitate națională” este indisolubil legată de elementele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51/1991, sfera de cuprindere a acestei noțiuni fiind determinată și de acestea.*

De altfel, analizând infracțiunile cuprinse în Titlu X al Codului penal, s-a constatat că acestea au ca valoare socială ocrotită securitatea națională a României, prin incriminarea unor fapte denumite drept amenințări contra securității naționale, astfel cum sunt prevăzute de art. 3 din lege [e.g., spionajul - art. 3 lit. e) din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 400 din Codul penal, trădarea prin ajutarea inamicului - art. 3 lit. c) din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 396 din Codul penal, atentatul contra unei colectivități - art. 3 lit. j) din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 402 din Codul penal ș.a.].

Comisia a constatat însă că, deși infracțiunea propusă la art. 412¹ ar urma să fie introdusă în Codul penal la Titlul X, printre valorile sociale ocrotite prin această infracțiune sunt *interesele instituțiilor de stat*, îndepărtându-se astfel de la logica reglementării acestui titlu.

În al doilea rând, Comisia a reținut că infracțiunea *Defăimarea țării sau a națiunii* a fost reglementată în Codul penal din 1969, fiind introdusă prin pct. 101 din Legea nr. 140/1996, cu următorul conținut:

Art. 236¹ - Defăimarea țării sau a națiunii

Manifestările publice săvârșite cu intenția de a defăima țara sau națiunea română se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Art. 236¹ din Codul penal din 1969 a fost abrogat de Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (publicată în Monitorul Oficial nr. 601 din 12 iulie 2006), infracțiunea menționată nemaifiind preluată nici în noul Cod penal.

Potrivit expunerii de motive a legii de abrogare, *valorile protejate prin norma de incriminare, respectiv „țara” și „națiunea” sunt esențialmente abstracte și pot fi interpretate în variante multiple de cei care transmit idei și opinii, de destinatarii acestora sau de cei care le evaluează, existând riscul ca norma juridică să fie aplicată atunci când sunt exprimate aprecieri critice de natură politică, istorică ori sociologică sau, mai mult, ca valorile menționate să fie identificate cu persoane care, la un moment dat, exercită puterea politică sau ocupă funcții de reprezentare a țării. Lipsa de claritate a textului îl lipsește astfel pe destinatarul său de posibilitatea de a-i înțelege semnificația și de a-și adapta conduita cerințelor acestuia. Orice persoană are dreptul să formuleze opinii critice de natură politică, aceasta fiind o componentă esențială a exprimării libere. În plus, valorile ocrotite de norma juridică analizată nu dau dreptul*

unei ingerințe a statului în exercitarea libertății de exprimare, întrucât ele nu se regăsesc printre cele pe care statul le poate proteja prin măsuri de restrângere a exercițiului acestui drept, conform articolului 10 alineatul 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului iar aplicarea unei sancțiuni penale nu ar putea fi considerată ca fiind o măsură necesară într-o societate democratică.

Deși art. 412¹ propus a fi introdus în Codul penal are o formă diferită de art. 236¹ din Codul penal din 1969, Comisia a constatat că reglementarea inițiatorului are numeroase deficiențe, cu consecințe asupra previzibilității normelor juridice.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța asigurării respectării cerinței de previzibilitate a legii, instituind în acest sens și o serie de repere pe care legiuitorul național trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestei exigențe. Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că *nu poate fi considerată ca „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat, sens în care o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita și atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice.*

Comisia de specialitate a apreciat că sintagmele *interesele statului* și *interesul general al României*, utilizate în art. 412¹, respectiv în art. 412² sunt lipsite de claritate, precizie și previzibilitate și astfel contrare art. 1 alin. (5) din Constituție, care consacră principiul legalității. Acestea nu beneficiază de o definiție la nivelul Codului penal sau a unei legi speciale, nepermițând subiecților vizați să înțeleagă care sunt acele *interese ale statului* care pot fi lezate prin răspândirea de știri mincinoase sau prezentate cu rea-credință sau care este *interesul general al României* care este protejat de infracțiunea propusă la art. 412² alin. (2).

În acest context, Comisia a reamintit că sintagma *altor asemenea interese ale țării*, cuprinsă în dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 802/2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 218 din 20 martie 2019, reținându-se că aceasta încalcă prevederile constituționale cuprinse, printre altele, în art. 1 alin. (5) din Constituție.

Comisia a remarcat, de asemenea, o lipsă de predictibilitate a sintagmei *instituții de stat* din cuprinsul art. 412¹ alin. (1), a cărei semnificație penală este dificil de stabilit în lipsa unei definiții precise la nivelul legii penale. Lipsa de predictibilitate este accentuată de folosirea sintagmei *instituții publice* în cadrul alineatului (4) al art. 412¹, nefiind clar dacă *instituțiile de stat* la care se referă alin. (1) sunt de fapt *instituțiile publice* menționate la alin. (4).

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Nu în ultimul rând, ar trebui analizat în ce măsură reglementarea propusă la art. 412¹ din Codul penal nu ar constitui o limitare nejustificată a dreptului la liberă exprimare, garantat de art. 30 din Constituție și art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Sub acest aspect, a fost indicat și art. 4 alin. (2) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, potrivit căruia *Nicio persoană nu poate fi urmărită pentru exprimarea liberă a opiniilor sale politice și nu poate face obiectul unei imixțiuni în viața sa particulară, în familia sa, în domiciliul sau proprietățile sale ori în corespondență sau comunicații, nici al unor atingeri ale onoarei sau reputației sale, dacă nu săvârșește vreuna din faptele ce constituie, potrivit prezentei legi, o amenințare la adresa securității naționale.*

În plus, în ceea ce privește infracțiunea propusă la art. 412², art. 488 din Ordonanța de urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ reglementează conduita funcționarilor publici în cadrul relațiilor internaționale, statuând următoarele:

(1) *Funcționarii publici care reprezintă autoritatea sau instituția publică în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminare și alte activități cu caracter internațional au obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și autorității sau instituției publice pe care o reprezintă.*

(2) *În relațiile cu reprezentanții altor state, funcționarilor publici le este interzis să exprime opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.*

(3) *În deplasările externe, funcționarii publici sunt obligați să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și le este interzisă încălcarea legilor și obiceiurilor țării gazdă.*

Manifestările care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției publice în care funcționarul public își desfășoară activitatea pot atrage răspunderea administrativ-disciplinară a acestuia (art. 492 din Codul administrativ).

În condițiile existenței unei astfel de răspunderi, Comisia a apreciat că introducerea în sfera ilicitului penal a infracțiunii propuse la art. 412² ar trebui motivată extrem de riguros, față de jurisprudența Curții Constituționale în aplicarea principiului *ultima ratio*. Din această perspectivă, expunerea de motive a propunerii legislative nu răspunde acestei exigențe, introducerea în Codul penal a acestei infracțiuni fiind complet nemotivată.

Cu deosebită considerație,

Secretar general,

Judecător Andreea Șimona Uzlău

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011